

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Економіко-гуманітарний інститут, гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Еволюція торгово-економічних відносин України з Китаєм»

Виконав

студент 2 курсу, групи ГФ-218м
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини», ОПП
«Міжнародний бізнес»

(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Данильченко Д. Є.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник Переверзева А. В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Антонюк Д. А.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2019 рік

РЕФЕРАТ

КДМР: 149 с., 14 рис., 4 табл., 65 джерел.

Мета роботи – виявлення та класифікація основних тенденції розвитку торговельно-економічних відносин України та Китаю в умовах глобальних викликів й з’ясування нових перспектив.

Об’єктом дослідження є закономірності та процеси формування зовнішньоекономічних відносин України із країнами світу.

Предмет дослідження – теоретичні засади та практичні аспекти розвитку торговельно–економічних відносин України та Китаю.

Методи дослідження – абстракції – при визначенні сутності поняття «торговельно-економічні відносини»; статистичного аналізу – при дослідженні географічної та товарної структури зовнішньої торгівлі Китаю; групування – виявлення рівня залежності експортно-імпортних відносин Китаю з країнами світу; індексного методу – при визначенні євроінтеграційного поступу провідних країн.

Анотація. Виокремлено основні аспекти торговельно-економічного співробітництва Китаю з провідними країнами світу. Показано місце Китаю та України у міжнародному поділі праці та світовій торгівлі. Проаналізовано структуру експорту й імпорту Китаю в умовах посилення глобалізаційних процесів. Досліджено торговельно-економічні, політичні, правові, соціальні та інші китайсько-українські зв’язки. Обґрунтовано необхідність побудови й поглиблення співробітництва між країнами на якісно новому рівні. Визначено перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин Китаю та України з урахуванням сучасних торговельно-економічних інтересів.

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ЕКСПОРТ, ІМПОРТ, ТОРГОВЕЛЬНЕ САЛЬДО, ІНДЕКС ЩАСЛИВОЇ ПЛАНЕТИ, ІНДЕКС ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ, ІНДЕКС КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Аннотация. Выделены основные аспекты торгово-экономического сотрудничества Китая с ведущими странами мира. Показано место Китая и Украины в международном разделении труда и мировой торговле. Проанализирована структура экспорта и импорта Китая в условиях усиления глобализационных процессов. Исследованы торгово-экономические, политические, правовые, социальные и другие китайско-украинские связи. Обоснована необходимость построения и углубления сотрудничества между странами на качественно новом уровне. Определены перспективы развития внешнеэкономических отношений Китая и Украины с учетом современных торгово-экономических интересов.

ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО, ЭКСПОРТ, ИМПОРТ, ТОРГОВОЕ САЛЬДО, ИНДЕКС СЧАСТЛИВОЙ ПЛАНЕТЫ, ИНДЕКС ВЕДЕНИЕ БИЗНЕСА, ИНДЕКС КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ

Abstract. The main aspects of trade and economic cooperation between China and the leading countries of the world are highlighted. The place of China and Ukraine in the international division of labor and world trade is shown. The structure of China's exports and imports is analyzed in the context of strengthening globalization processes. Investigated trade and economic, political, legal, social and other Sino-Ukrainian relations. The necessity of building and deepening cooperation between countries at a qualitatively new level is substantiated. The prospects for the development of foreign economic relations of China and Ukraine are determined taking into account modern trade and economic interests.

TRADE AND ECONOMIC COOPERATION, EXPORT, IMPORT, TRADE BALANCE, HAPPY PLANET INDEX, INDEX OF DOING BUSINESS, COMPETITIVENESS INDEX

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну дипломну магістерську роботу	2
Реферат.....	4
Вступ.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	12
1.1 Торгово-економічні відносини в структурі міжнародних відносин.....	12
1.2 Етапи розвитку торгово-економічних відносин Китаю.....	21
1.3 Особливості торгово-економічних відносин України з Китаєм.....	28
2 ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН КИТАЮ ТА УКРАЇНИ.....	39
2.1 Динаміка та тенденції світової торгівлі та місце Китаю.....	39
2.2 Аналіз торгово-економічних відносин між Китаєм та Україною.....	56
2.3 Українсько-китайське співробітництво у сфері виробництва.....	69
3 ПЕРСПЕКТИВИ ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З КИТАЄМ.....	80
3.1 Перспективи розвитку галузевих проєктів на основі стратегічного партнерства.....	80
3.2 Напрями розвитку торгівля з Китаєм для економічного розвитку України.....	89
4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ...	109
4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	109
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	111
4.3 Заходи по забезпеченню виробничої санітарії та гігієни праці.....	114
4.4 Заходи з пожежної безпеки.....	120
4.4.1 Заходи з пожежної безпеки.....	120

4.4.2 Основні норми поводження і дії при аваріях с викидом сильнодіючих отруйних речовин.....	121
Висновки.....	127
Перелік джерел посилань.....	133
Додаток А Хронологія п'ятирічних планів соціального та економічного розвитку КНР, 1953-2020 роки.....	140
Додаток Б Критерії оцінки ступеня глобалізації Китаю.....	146
Додаток В SWOT-аналіз торговельно-економічної співпраці України з Китаєм.....	148

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Аналіз і прогноз кон'юнктури світових ринків продукції рослинництва / О.М. Шпичак, О.Ю. Лупенко, М.В. Присяжнюк та ін. ; за ред. О.М. Шпичака. – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 516 с.
2. Аналіз і прогноз кон'юнктури світових ринків продукції тваринництва / О.М. Шпичак, О.Ю. Лупенко, М.В. Присяжнюк та ін. ; за ред. О.М. Шпичака. – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 250 с.
3. Смикова М.О. Українсько-китайські відносини / М.О. Смикова, П.Д. Камінський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=2806>.
4. Черник П. Україна – Китай: стан та перспективи взаємин / П.Черник, Г.Батищева // Держава і право. – 2010. – Вип. 50. – С. 678–688.
5. Менг Х. Українсько-китайські відносини наприкінці ХХ–початку ХХІ століття : автореф. дис. ... канд. істор. наук : 07.00.02 / Х.Менг ; Київський славістичний університет. – К., 2005. – 20 с.
6. Голиков А. П. Мировое хозяйство и международные экономические отношения // Сімферополь: Сонат. 2003. 432 с
7. Мировое хазяйство и международные экономические отношения: Учебное пособие // Под ред. А. П. Голикова и др.. Симферополь, СОНАТ. 2003. 432 с.
8. Беззубченко О. А. Особливості включення України до світового ринку товарів та послуг // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка. 2011, № 2. С. 145–154.
9. Кривенко К. Т. Політична економія: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2001. С. 501
10. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти: / Міжнар. рада з науки (ICSU) [та ін.]; Виконавці: А. О. Болдак, С. В. Войтко, О. А. Гавриш, І. М. Джигирей та інші : наук. кер. М. З. Згуровський. – К.:

НТУУ «КПІ», 2012. – Ч. Україна в індикаторах сталого розвитку (2011–2012). – 232 с.

11. Дергачев В.А. Международные экономические отношения. Учебник для вузов, / В.А. Дергачев – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 368 с.

12. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації : колект. моногр. / за ред. А. П. Голикова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2015. 316 с.

13. Філіпенко А. С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність // К. : Знання. 2007. 670 с.

14. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підруч. Для студ. Екон. Спец. Вищ. Навч. закл. // К. : Либідь. 2008. 408 с.

15. Голиков А. П. Международные экономические термины: словарь-справочник // Харьк. нац. ун-т им. В.Н. Каразина. Киев : Центр учеб. лит., 2008. 376 с

16. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко ; за ред. акад. НАН України, Надзв. і Повнов. Посла України Л. В. Губерського. – К.: Знання, 2012. – 760 с.

17. Румянцев А. П. Міжнародна економіка: Підручник // 3-тє вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2006. 479 с.

18. Baier S. L., Bergstrand J. H. Bonus vetus OLS: A simple method for approximating international trade-cost effects using the gravity equation. *Journal of International Economics*, 2009, 77 (1), P. 77–85.

19. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підруч. Для студ. Екон. Спец. Вищ. Навч. закл. // К. : Либідь. 2008. 408 с

20. Закон України «Про приєднання України до Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження», № 2187– VIII від 08.11.2017р. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2187-19> (дата звернення: 29.03.2018).

21 Школа І. М., Козменко В. М., Бабінська О. В. Міжнародні економічні відносини: Підручник // 2-ге вид., перероб. І доповн. Чернівці: Книги – ХХІ. 2007. 554 с.

22. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В., Міжнародна торгівля: Навчальний посібник. Київ : КНЕУ. 2001. 487 с.

23. Бакаєв Л. Китайський юань на шляху до отримання статусу міжнародної валюти: стан і перспективи / Леонід Бакаєв // Зб. наук. пр. ДЕДУТ. Серія «Економіка і управління». — Вип. 35. — К.: ДЕДУТ, 2016. — С. 440–453.

24. Brzezinski Zb. The Group of Two that could change the world / Financial Times, January 13, 2009. Available at: <https://www.ft.com/content/d99369b8-e178-11dd-afa0-0000779fd2ac>

25. Киссинджер Г. Шанс для нового миропорядка. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.inosmi.ru/translation/2466.html> (дата звернення: 29.08.2019).

26. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар; А.Іщенко (пер. з англ.) / Джозеф Стігліц. — К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2013. — 252 с.

27. Новый миропорядок Трампа: что говорят Бжезинский, Фукуяма, Киссинджер и неореалисты. [Електронний ресурс]. URL: <http://informburo.dn.ua/cgi-bin/iburo/start.cgi?info1=6742> (дата звернення: 29.08.2019).

28. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: навч. посіб. / Тимур Валерійович Кальченко. — К.: КНЕУ, 2009. — 364 с.

29. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: монографія / Дмитро Григорович Лук'яненко. — К.: ТОВ «Національний підручник», 2018. — 220 с.

30. Лук'яненко О.Д. Інноваційні фактори глобальної конкурентоспроможності: монографія / Ольга Дмитрівна Лук'яненко. — К.: КНЕУ, 2015. — 298 с.

31. Олійник О.М. Китай в «Азійському столітті»: геополітичний вимір, глобальна економічна стратегія, регіональні пріоритети / О.М.Олійник // Історичний розвиток глобальної периферії як чинник трансформації сучасної світосистеми: збірник наукових праць / НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Інститут Конфуція КНЛУ; від. наук. ред. О.І.Лукаш. — К., 2016. — С. 104–127.

32. Филипенко А.С. Экономическая глобализация: истоки и результаты / Антон Сергеевич Филипенко. — М.: «Экономика», 2010. — 511 с.

33. Шергін С.О. Азійсько-тихоокеанський регіоналізм у сучасних міжнародних реаліях / С.О.Шергін // Історичний розвиток глобальної периферії як чинник трансформації сучасної світосистеми: збірник наукових праць / НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Інститут Конфуція КНЛУ; від. наук. ред. О.І.Лукаш. — К., 2016. — С. 31–53.

34. Ши Яцзюнь Строительство «одного пояса — одного пути» и китайско-украинское сотрудничество в сфере туризма и культурного обмена / Ши Яцзюнь // Історичний розвиток глобальної периферії як чинник трансформації сучасної світосистеми: збірник наукових праць / НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Інститут Конфуція КНЛУ; від. наук. ред. О.І.Лукаш. — К., 2016. — С. 54–58.

35. Цуй У, Герасимчук В.И. Ресурсосбережение и экономические реформы в Китае // Материалы зонального семинара "Совершенствование хозяйственного механизма ресурсосбережения". Пенза: ПДНТП, 2010. С. 124.

36. Стиглиц Дж. Ю. Глобализация: тревожные тенденции / пер. с англ. М.: Национальный общественно-научный фонд, 2013. С 29–30.

37. Муратшина К. Г. «Китай-2050»: специфика формирования стратегии // Известия Уральского государственного университета. 2010. № 3(80). С. 85-92.

38. XIX съезд КПК обозначил график развития Китая до 2050 года. [Електронний ресурс]. URL: <http://ekd.me/2017/10/xix-sezd-kpk-oboznachil-grafik-razvitiya-kitaya-do-2050-goda/> (дата звернення: 29.08.2019).

39. Лисенко В. Зона вільної торгівлі між Україною та Китаєм: всі «за» і «проти». 7 головних питань про те, що принесе Україні ЗВТ з КНР [Електронний ресурс]. URL: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1423705-zona-vilnoyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-ta-kitaemvsi-za-i-proti> (дата звернення: 09.10.2019).

40. Герасимчук В.И., Тьян Т. Удосконалювати механізм торговельно-економічного співробітництва між Україною і Китаєм // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. "Україна – Європейський Союз: проблеми зовнішньоекономічної діяльності та перспективи співробітництва". К.: КДТЕУ, 1995, с. 36.

41. Манукян Ж., Булатов И. Китай определил задачи в экономике на 2016 год и XIII пятилетку [Электронный ресурс]. URL: <https://ria.ru/economy/20160305/1385131917.html> (дата обращения: 05.03.2019).

42. Левківський В. Українсько-китайське економічне співробітництво в контексті зовнішньоекономічної безпеки / В. Левківський, В. Левківський // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 95–103. – [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2013_2_1 (дата звернення: 29.07.2019).

43. Висоцька М. Аналіз основних тенденцій розвитку економічних відносин між Україною та Китаєм / М. Висоцька, А. Аль Атті // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2013. – № 4. – С. 14–20.

44. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО). Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.fao.org/home/en>. (дата звернення: 29.09.2019).

45. World Trade Statistical Review 2018 // World Trade Organization [Електронний ресурс]. URL: <https://www.wto>.

org/english/res_e/statis_e/wts2016_e/wts2018_e.pdf. (дата звернения: 29.08.2019).

46. 2027: Страны BRIC обгонят страны G7, а Китай – США. [Электронный ресурс]. URL: <https://22century.ru/cal/bricovertake-g7> (дата обращения 18.04.2019).

47. The World in 2050. The long view: how will the global economic order change by 2050? [Электронный ресурс]. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/issues/economy/the-world-in-2050.html> (дата звернения: 29.08.2019).

48. Сайт СОТ [Электронный ресурс]. URL: <https://www.wto.org/> (дата звернения: 29.07.2019).

49. China: Export of goods from 2005 to 2018 // Statista. – 2019 [Электронный ресурс]. URL: <https://www.statista.com/statistics/263661/export-of-goods-from-china/>. (дата звернения: 29.08.2019).

50. China: Import of goods from 2005 to 2018 // Statista. – 2019 [Электронный ресурс]. URL: <https://www.statista.com/statistics/263646/import-of-goods-to-china/>. (дата звернения: 29.09.2019).

51. Trade Profiles 2018 // World Trade Organization. – 2018 [Электронный ресурс]. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_profiles16_e.pdf. (дата звернения: 29.07.2019).

52. China's Top 10 Exports // World's Top Exports. – 2018 [Электронный ресурс]. URL: <http://www.worldstopexports.com/chinas-top-10-exports/1952>. (дата звернения: 25.08.2019).

53. China's Top 10 Imports // World's Top Exports. – 2018 [Электронный ресурс]. URL: <http://www.worldstopexports.com/chinas-top-10-imports/4017>. (дата звернения: 29.07.2019).

54. Trade Policy Review: China (Report by the Secretariat) // World Trade Organization. – 2018. – p. 200 [Электронный ресурс]. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/s300_e.pdf. (дата звернения: 29.07.2019).

55. China Customs Statistics // General Administration of Customs of People's Republic of China [Електронний ресурс]. URL: <http://english.customs.gov.cn/newsroom/statistics>. (дата звернення: 29.07.2019).

56. Офіційний сайт Статистичного відділу ООН з міжнародної торгівлі [Електронний ресурс]. URL: <http://comtrade.un.org>. (дата звернення: 14.08.2019).

57. Сайт Посольства України в КНР [Електронний ресурс]. URL: <https://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/trade> (дата звернення: 29.03.2018).

58. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 29.07.2019).

59. Trade Profiles: China Trade Policy // World Trade Organization. – 2016 [Електронний ресурс]. URL: <http://stat.wto.org/CountryProfile/WSDBCountryPFView.aspx?Country=CN>. (дата звернення: 29.07.2019).

60. Державна компанія «Укрспецекспорт» [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrspecexport.com/index/view/page/55/id/1588>. (дата звернення: 29.07.2019).

61. Офіційний сайт “International trade center”. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.trademap.org>. (дата звернення: 22.08.2019).

62. Офіційний сайт “The World Bank Group”. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.worldbank.org>. (дата звернення: 29.08.2019).

63. Черник П. Україна – Китай: стан та перспективи взаємин / П.Черник, Г.Батищева // Держава і право. – 2010. – Вип. 50. – С. 678–688.

64. Чжунго Вайцзяо 2011: Китайская дипломатия. – Пекин : МИД КНР, 2011. – С. 213–214.

65. Чжао Хуашен. Китайская инициатива развития зоны Шелкового пути [Электронный ресурс] // Official web site of Asian infrastructure investment bank. – Электрон. дан. – URL: www.weforum.org/agenda/2017/06/china-new-silk-road-explainer/ 26 June 2017. (дата звернення: 29.09.2019).